

## **ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ КАФЕДРИ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ**

**Олянич В. В., Руднік Д. Г., Хряпін Е. О.**

*Комунальний заклад*

*«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»*

*Харківської обласної ради,*

*Харків, пров. Ш. Руставелі, 7*

*e-mail: denisrudnik@ukr.net, khriapine@gmail.com*

Реалії сьогодення вимагають від закладу вищої освіти використання усього доступного спектру інформаційно-комунікаційних технологій під час навчальної та наукової діяльності. Усі учасники освітнього процесу мають на високому рівні володіти на професійному рівні навичками інформаційних технологій. На сьогодні це питання не просто пошуку новий оптимальних методів викладання та зворотного зв'язку на рівні студент-викладач, а питання виживання університету та підвищення конкурентоздатності його випускників на ринку праці. Сьогодні від закладу вищої освіти у першу чергу залежить рівень сформованості професійних компетенцій випускника, а тому інформаційні компетенції стають уже невід'ємною частиною інформаційної культури викладача та вчителя [2, с. 225–226].

Вагому роль у формуванні фахівця гуманітарного спрямування, зокрема, історичного профілю, має кафедра закладу вищої освіти. Кафедра є базовим структурним підрозділом вищої школи та має аксіологічну значущість: тут формується та вдосконалюється викладацький колектив; складається методичне забезпечення нав-

чального процесу; визначаються наукові інтереси й основні напрями наукових досліджень; ведеться робота зі здобувачами; здійснюється процес виховання. При цьому дослідники звертають увагу, що зараз відбувається перехід до індивідуалізації освітніх процесів [1, с. 17]. Повний перехід вищої освіти у дистанційний формат як відкриває перед учасниками освітнього процесу додаткові можливості, так і ставить важливі завдання.

Проблемою, яка потребує нагального вирішення, для гуманітарної кафедри є збереження рівня мотивації до навчання серед здобувачів усіх курсів та рівнів. Життя країни в умовах епідемії COVID-19, тривалого воєнного стану не могло не відбитися на побутових умовах здобувачів, змусило багатьох переосмислити свої плани на майбутнє, багато з них мусять додатково працювати, а отже – часу на навчання залишається небагато. Технології дистанційного навчання (акцентуємо увагу на тому, що кафедра не обмежена у виборі інструментів) дозволяють знайти якісне вирішення цього важливого питання. Викладач під час розробки забезпечення дисципліни має виконати такі умови (як показав практичний досвід), щоб полегшити начальний процес для здобувача:

– обрати універсальний інструмент, який буде використовуватися під час всього курсу, не змінювати його та проконтролювати можливість доступу до нього у здобувачів. Найбільш поширеним інструментом, з яким працює кафедра історії та суспільно-економічних дисциплін, є Google-клас та інші застосунки від Google (зауважимо, що викладачі кафедри пройшли курси базового та середнього рівня «Цифрові інструменти Google для освіти», що підтверджено відповідними сертифікатами). Додатковим аргументом на користь саме цих технологій стала можливість роботи як у мобільній, так і «настільній» версії додатків. Як показала практика, дисципліни історико-гуманітарного спрямування потребують завантаження таких матеріалів, щоб зберегти зацікавленість здобувачів у роботі: силабус, лекція та презентація до кожної теми, методичні рекомендації, ілюстративний матеріал та наукова література. Останнє має особливе значення, адже сьогодні ми маємо відійти просто списків рекомендованої літератури, а завантажувати повні тексти публікацій, або давати посилання на офіційні ресурси, де вони розміщені і у подальшому вимагати її обов'язкового опрацювання. Тут перед викладачем немає обмежень у виборі та підборі літератури, окрім законодавчих (питання можливості поширення електронних версій) та власне доступного місця у власному хмарному середовищі. Саме такий підхід полегшує здобувача роботу над

питаннями практичних та семінарських занять, адже, по-перше, відвідування бібліотеки об'єктивно не можливе (здобувач може працювати у власному режимі та відповідно до своїх технічних можливостей), по-друге, так ми убезпечуємо здобувачів від роботи з неавторитетними виданнями, які можуть порушувати принципи академічної доброчесності;

– визначити зручний інструмент спілкування з групою – як правило, це месенджери. Дистанційна освіта значно зближає, не зважаючи на відстань, викладача і здобувача, адже консультацію можна отримати у будь-який час. Однак, це потребує встановлення певних правил ділового спілкування у мережі, як от ввічливість, дотримання графіку робочого та особистого часу, субординації та ін.;

– активне використання неформальної освіти. Здобувач, який проявив інтерес до освітніх компонентів освітньо-професійної програми, може, відповідно до внутрішніх регулятивних документів, пройти неформально освіту та звернутися з заявою про визнання її результатів. Викладач історико-гуманітарних дисциплін може перебачити можливість такої роботи: віднайти курси та розмістити посилання на них у віртуальному навчальному середовищі, але необхідно досить точно прописати інструкції по роботі з такими курсами. Вимоги до курсів: інформативність, рівень якої відповідає закладу вищої освіти, наближеність до тематики дисципліни, дотримання авторами курсів принципів академічної доброчесності під час навчання та контролю, використання авторитетних джерел інформації та недопущення фактологічних, наукових або методичних помилок. Здобувачі можуть користуватися такими платформами як Prometheus, EdEra, EdX, ВУМ, Інша освіта, Khan Academy та ін. Здобувач може обрати платформи самостійно, але обов'язковою умовою є дотримання вимог викладача та закладу вищої освіти.

Вплив дистанційної освіти відчувається і на методичній і науковій роботі кафедри. Тут на допомогу придуть інструменти спільної роботи над різноманітними проектами: робота над документацією, підготовкою видань, звітів, аналізів, розподілу навантаження тощо. Особливу увагу слід звернути на спільну роботу у Google-документах, -таблицях, -презентаціях, доступ до кафедральних документів у хмарному середовищі тощо.

Таким чином, перехід на дистанційне навчання в умовах воєнного стану ставить перед кафедрою низку викликів, вирішення яких сприятиме підвищенню ефективності її навчальної, виховної та методичної функцій, згуртуванню як персоналу, так і здобувачів,

адже Інтернет надзвичайно зближує нас, незалежно від місця нашого перебування.

### *Список літератури*

1. Іванова, К. А., Лантух, А. П. (2019). Кафедра як креативний засіб реалізації завдань вищої школи. *Інноваційна педагогіка : наук. журн*, вип. 9, т.1, с. 16–20.
2. Пироженко, О. С., Хряпін, Е. О. Інформаційна культура майбутнього вчителя історії як складова професійної культури. В: *Проблеми саморозвитку та самовдосконалення особистості в умовах модернізації педагогічної освіти*. Харків, с. 224–226.